

Seat No. : _____

JA-115

January-2016

B.A., Sem.-I

**Elective-(EC-II) -105 : Economics
(Indian Economy)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

1. કુલ આંતરિક પેદાશ (GDP), ચોખ્ખી આંતરિક પેદાશ (NDP), કુલ રાષ્ટ્રીય આવક (GNP) અને ચોખ્ખી રાષ્ટ્રીય પેદાશ (NNP)ના ખ્યાલો સમજાવો. **14**

અથવા

- (અ) જી.ડી.પી.ના સંકોચકનો ખ્યાલ સમજાવો.
(બ) સાધન ખર્ચે રાષ્ટ્રીય આવકનો ખ્યાલ સમજાવો.

2. રાષ્ટ્રીય આવક માપવાની ઉત્પાદન, આવક અને ખર્ચની પદ્ધતિઓ વિસ્તૃત રીતે ચર્ચો. **14**

અથવા

- (અ) ભારતમાં કુલ આંતરિક પેદાશ અને માથાદીઠ આંતરિક પેદાશના વલણો સમજાવો.
(બ) રાષ્ટ્રીય આવકની જુદી-જુદી વ્યાખ્યાઓ સમજાવો.

3. ભારતમાં ઊંચા જન્મદર અને નીચા મૃત્યુદરના કારણો સમજાવો. **14**

અથવા

નીચેના ખ્યાલો સમજાવો.

- (1) જાતિ બંધારણ
(2) સાક્ષરતાનો દર
(3) વસ્તીની ગીચતા
(4) પ્રજનન દર

4. વસ્તી સંક્રમણનો સિદ્ધાંત આકૃતિ સહિત સમજાવો. **14**

અથવા

ભારત સરકારની વર્તમાન વસ્તીનીતિ ચર્ચો.

5. (A) નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને લખો.

7

- (1) કુલ રાષ્ટ્રીય આવક કરતાં ચોખ્ખી આવક કયા કારણસર ઓછી હોય છે ?
(a) ઘસારા ખર્ચ (b) જાહેર ખર્ચ
(c) સાધન ખર્ચ (d) વપરાશી ખર્ચ
- (2) રાષ્ટ્રીય આવક માપવાની કેટલી રીતો છે ?
(a) બે (b) ત્રણ
(c) ચાર (d) પાંચ
- (3) વસ્તી સંક્રમણના કયા તબક્કામાં વસ્તી વિસ્ફોટ થાય છે ?
(a) પ્રથમ (b) બીજા
(c) ચોથા (d) ત્રીજા
- (4) કુલ રાષ્ટ્રીય આવકની ગણતરીમાં સરકારના કયા ખર્ચ ઉમેરાતા નથી ?
(a) સંરક્ષણ ખર્ચ (b) બદલાકમાણી
(c) વપરાશી ખર્ચ (d) રોકાણ ખર્ચ
- (5) રાષ્ટ્રીય જનભંડોળની સ્થાપના કયા વર્ષમાં થઈ હતી ?
(a) 2005 (b) 2001
(c) 13 જાન્યુઆરી, 2003 (d) 1991
- (6) 2011માં ભારતમાં દર હજાર પુરૂષોએ સ્ત્રીઓનું પ્રમાણ કેટલું હતું ?
(a) 940 (b) 946
(c) 934 (d) 900
- (7) 2011માં કયા રાજ્યમાં સાક્ષરતાનો દર ઊંચો હતો ?
(a) ગુજરાત (b) દિલ્હી
(c) રાજસ્થાન (d) કેરળ

(B) નીચેના વિધાનો ખરાં (✓) છે કે ખોટા (X) તે જણાવો.

7

- (1) NNP કરતાં GNP ઓછી હોય છે.
- (2) 2011માં ભારતની વસ્તી 1.21 અબજ થઈ હતી.
- (3) ભારતમાં વસ્તી ગણતરી દર 10 વર્ષના અંતરે થાય છે.
- (4) $NNP = GNP - \text{મૂડી ઘસારો}$.
- (5) કુલ રાષ્ટ્રીય આવકની ગણતરી વખતે વચગાળાના માલના સોદાઓની ગણતરી કરવી જોઈએ.
- (6) ભારત સરકારે 15 ફેબ્રુઆરી, 2002ના રોજ નવી વસ્તીનીતિની જાહેરાત કરી હતી.
- (7) રાષ્ટ્રીય આવકની આકારણીમાં બેવડી ગણતરી ટાળવા માટેની બે પદ્ધતિઓ ઉપલબ્ધ છે.

Seat No. : _____

JA-115

January-2016

B.A., Sem.-I

**Elective-(EC-II) -105 : Economics
(Indian Economy)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : All questions carry equal marks.

1. Explain the concepts of Gross Domestic Product, Net Domestic Product, Gross National Product and Net National Product. **14**

OR

- (a) Explain the concept of deflator of Gross Domestic Product.
(b) Explain the concept of National Income at factor cost.

2. Discuss in detail the methods of production, income and expenditure for measuring National Income. **14**

OR

- (a) Explain the trends of Gross Domestic Product and Per-Capita Domestic Product in India.
(b) Explain the different definitions of National income.

3. State the causes of High Birth rate and Low Death rate in India. **14**

OR

Explain the following concepts :

- (a) Gender Ratio
(b) Rate of Literacy
(c) Population Density
(d) Fertility Rate

4. Explain the theory of demographic transition with figure. **14**

OR

Discuss the present population policy of Government of India.

5. (A) Answer the following question by selecting the most appropriate alternative. 7
- (1) For what reason Net National income is lower than Gross National income ?

(a) Depreciation cost	(b) Public expenditure
(c) Equipment expenses	(d) Consumption expenditure
  - (2) How many methods are there to measure National income ?

(a) Two	(b) Three
(c) Four	(d) Five
  - (3) In which stage of Demographic transition does population explosion occur ?

(a) First	(b) Second
(c) Fourth	(d) Third
  - (4) Which Government expenses are not added in calculation of Gross National Product ?

(a) Defence expenses	(b) Transfer payment
(c) Consumption expenses	(d) Investment expenses
  - (5) In which year was National Population Fund established ?

(a) 2005	(b) 2001
(c) 13 th January, 2003	(d) 1991
  - (6) What was the proportion of female for every 1000 male in India in 2011 ?

(a) 940	(b) 946
(c) 934	(d) 900
  - (7) Literacy rate was higher in which State of India in 2011 ?

(a) Gujarat	(b) Delhi
(c) Rajasthan	(d) Kerala
- (B) State whether the statement is true (✓) or false (×). 7
- (1) NNP is lower than GNP.
  - (2) Population of India was 121 crores in 2011.
  - (3) Population survey is conducted after every 10 years in India.
  - (4) $NNP = \text{Net National Product} - \text{Capital Depreciation}$.
  - (5) Transaction of Goods under process should be considered in calculation of Gross National.
  - (6) New population policy was declared on 15th February, 2002 by Government of India.
  - (7) There are two methods available to avoid double calculation in the assessment of National income.